

ŠVIETIMO PAGALBA KARO PABĖGĖLIAMS IŠ UKRAINOS

Daugėjant ugdymo įstaigose karo pabėgėlių iš Ukrainos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija prašo atkreipti Jūsų dėmesį į vaikus, kuriems reikia psichologinės, socialinės pedagoginės ar specialiosios pedagoginės pagalbos. Atsižvelgdami į ukrainiečių vaikams sukeltas karo pasekmes jų emocinei, psichologinei savijautai ir siekdami labai nesutrikdyti pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų (toliau – PPT) veiklos, rekomenduojame, kad vaikų / mokinių, atvykusių iš Ukrainos, specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimas (toliau – Vertinimas) būtų pradėtas ne anksčiau kaip nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. ir atliekamas po vienu mokymosi Lietuvoje metų.

Siekdami sklandaus mokymosi proceso tęstinumo ir galimybės suteikti vaikams / mokiniams reikalingą švietimo pagalbą, atkreipiame dėmesį, kad jei Ukrainoje vaikas ugdėsi specialiosios paskirties ugdymo įstaigoje (ikimokyklinio ar bendrojo ugdymo mokykloje), tai Lietuvoje jis gali pasirinkti ugdymą tęsti bendrosios paskirties arba specialiosios paskirties ugdymo įstaigoje (specialiojoje mokykloje, specialiojo ugdymo centre). Priimant į mokyklą vaiką, turintį specialiųjų ugdymosi poreikių ar negalių, siūlome atsižvelgti į tėvų, jį lydinčių asmenų ar paties vaiko pateiktą informaciją, nereikalaujant jo specialiųjų ugdymosi poreikius įrodančių dokumentų, jei asmuo negali jų pateikti. **Svarbu, kad tėvai ar kiti vaiko atstovai prieš parinkdami mokyklą būtų informuojami, jog pasirinkus specialiojo ugdymo įstaigą, ne vėliau kaip praėjus vieniems mokymosi Lietuvos specialiojoje mokykloje metams, vaiko ugdymosi poreikiai turės būti vertinami, o specialiosios paskirties ugdymo įstaigoje asmuo galės tęsti mokymąsi tik tuo atveju, jei jam bus nustatyti dideli ar labai dideli specialieji ugdymosi poreikiai.**

Atsižvelgdami į galimas skirtingas ukrainiečių vaikų dėl karo atvykimo į Lietuvą sąlygas ir atsižvelgiant į individualias situacijas (pvz., nebuvo vertinti vaiko ugdymosi poreikiai) ar jei kreipiasi tėvai (globėjai) dėl švietimo pagalbos teikimo, mokytojo padėjėjo ir (ar) specialiojo ugdymosi skyrimo, PPT atlikdama vertinimą anksčiau nei po vienerių mokymosi Lietuvoje metų, vadovaujasi ugdymo įstaigos, kurią Lietuvoje lanko vaikas, Vaiko gerovės komisijos (toliau – VGK) rekomendacijomis ir priimdama sprendimą:

- surenka pirminę informaciją apie vaiką / mokinį ir situaciją šeimoje;
- analizuoja pateiktus dokumentus (VGK pateikia mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų laisva forma parengtus vaiko / mokinio intensyvaus stebėjimo aprašus);
- išsiaiškina tėvų (globėjų, rūpintojų) ir ugdymo įstaigos VGK lūkesčius.

Tėvams (globėjams, rūpintojams) pateikus Ukrainos sveikatos ir/ar švietimo sistemų dokumentus, patvirtinančius negalią ar sutrikimą (pavyzdžiui, dokumentai gali būti iš: *Висновок про комплексну оцінку з ІРЦ (Інклюзивно-Ресурсний Центр) / Заключение о комплексной оценке с ІРЦ (Інклюзивно-Ресурсний Центр)* PPT parengia 8 priedą („Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginių, psichologinių, medicininių ir socialinių pedagoginių aspektais įvertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašas“, 2011 m. rugsėjo 30 d. Nr. V-1775), kuriame formuluojama išvada apie specialiųjų ugdymosi poreikių grupę ir lygį bei rekomendacija dėl švietimo pagalbos ir (ar) specialiojo ugdymosi skyrimo. 8 priedas galioja terminuotai, vienus metus nuo specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymo Lietuvoje pradžios.

Jeigu vaikas / mokinys neturi Ukrainos sveikatos ir / ar švietimo sistemų dokumentų, patvirtinančių negalią ar sutrikimą:

– PPT kartu su ugdymo įstaigos VGK ir tėvais (globėjais, rūpintojais) aptaria vaiko / mokinio ugdymosi situaciją, švietimo pagalbos poreikį;

– tėvai nukreipiami į sveikatos priežiūros įstaigą dėl vaiko / mokinio sveikatos būklės įvertinimo.

Remdamasi medikų išvadomis, PPT parengia 8 priedą, kuriame suformuluojama galutinė išvada apie specialiųjų ugdymosi poreikių grupę ir lygį bei rekomendacija dėl švietimo pagalbos ir (ar) specialiojo ugdymosi skyrimo. Esant poreikiui, PPT konsultuojasi su Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro, Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro specialistais. Vaikams, besiuogdantiems ilgiau nei vienerius metus Lietuvoje, toliau jų specialieji ugdymosi poreikiai bus vertinami bendra tvarka.

Taip pat norime atkreipti Jūsų dėmesį į dėl karo Ukrainoje augantį psichologinės pagalbos poreikį ir informuoti, kad Nacionalinė švietimo agentūra (toliau – NŠA) per PPT vadovų asociaciją surinko informaciją dėl psichologinės pagalbos teikimo galimybių PPT nuo karo Ukrainoje pabėgusioms šeimoms ir jų vaikams. Visose Lietuvos PPT yra apie 50 specialistų, galinčių teikti paslaugas (psichologines konsultacijas) rusų kalba. Dėkojame PPT už priimtą papildomą įsipareigojimą konsultuoti ukrainiečius. Skatiname savivaldybes įdarbinti PPT Ukrainos psichologus, kad paslaugas būtų galima teikti ir ukrainiečių kalba, daugiau komunikuoti tarpusavyje ir prireikus konsultuoti viena kitą, taip pat pagelbėti teikiant konsultacijas kitose savivaldybėse nuo karo Ukrainoje prisiglaudusiems ukrainiečiams, prireikus – ir nuotoliniu būdu. Pažymėtina, kad teikiamos tik su švietimu susijusios konsultacijos.

Primename, kad reaguodami į dėl karo Ukrainoje susidariusią situaciją NŠA specialistai parengė rekomendacijas mokyklų bendruomenėms, skirtas priminti apie priemones bei veiksmus, kurių būtina imtis, siekiant stabdyti patyčias bei konfliktus tautiniu pagrindu, taip pat apie būtinybę vengti nekonstruktyvių pokalbių bei diskusijų, kurstančių nesantaiką, keliančių nerimą bei paniką:

– <https://www.nsa.smm.lt/2022/03/07/rekomendacijos-neyskime-isipliksti-neysantaikai/>;

– [https://www.emokykla.lt/upload/photos/2022/03/08/REKOMENDACIJOS%20PEDAGOGAMS%20Kaip%20kalb%C4%97tis%20su%20mokiniais%20karinio%20konflikto%20Ukrainoje%20metu%20\(3\).pdf](https://www.emokykla.lt/upload/photos/2022/03/08/REKOMENDACIJOS%20PEDAGOGAMS%20Kaip%20kalb%C4%97tis%20su%20mokiniais%20karinio%20konflikto%20Ukrainoje%20metu%20(3).pdf).

Taip pat norime su Jumis dar kartą pasidalyti vienlapiu lietuvių, ukrainiečių ir anglų kalbomis (pridedama), kurį siūlome atspausdinus dalyti priėmimo punktuose atvykusiems asmenims padėti registruojant vaiką į ugdymo įstaigą.

Dėkojame Jums už Jūsų pastangas priimant vaikus į ugdymo įstaigas, kuriose teikiamas ne tik ugdymas, bet ir geriausia vaiko reikmes atliepanti švietimo pagalba. Būsime dėkingi, gavę Jūsų pasiūlymų dėl teisės aktų pakeitimų ir sprendimų, kurių, Jūsų nuomone, reikėtų nuo 2022 m. rugsėjo 1 d., siekiant sudaryti įtraukties į Lietuvos švietimą sąlygas ir teikti švietimo pagalbą ukrainiečių pabėgėlių vaikams. Pasiūlymus prašome teikti Linai Palačionienei, el. adresu lina.palacioniene@nsa.smm.lt.